

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.036.01.2021

Pan
Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Wielkopolskiego w Poznaniu
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/033 – System szkolenia kandydatów na kierwców

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu (dalej: Urząd), al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego (dalej: Marszałek), od 10 października 2005 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców. 2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do 30 września) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem lub po tym okresie, które mają związek z działaniami objętymi kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1) Marek Gutraj, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/170/2021 z 5 listopada 2021 r. i nr LPO/32/2022 z 1 lutego 2022 r. 2) Krzysztof Kowalak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/180/2021 z 17 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

---

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Prowadzenie przez Marszałka ewidencji egzaminatorów, a także sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców zostały w większości zrealizowane w sposób rzetelny, jednak część tych czynności wykonano z uchybieniem obowiązujących przepisów.

Zadania w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (dalej: WORD albo Ośrodek), w tym nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych, zostały prawidłowo określone w regulaminie organizacyjnym Urzędu oraz w regulaminie wewnętrznym Departamentu Infrastruktury. Właściwie ujęto je również w zakresach czynności pracowników, którym powierzono te zadania. Prawidłowo wyznaczono terminy i kolejność kontroli w nadzorowanych WORD, a odstępstwa w tym zakresie występowały jedynie w 2020 r. i spowodowane były wprowadzonymi ograniczeniami w następstwie epidemii COVID-19. Czynności kontrolne w WORD dokumentowano w sposób rzetelny. Zakres przeprowadzonych kontroli, zarówno problemowych, jak i kompleksowych, był zgodny z zakresem kontroli określonym w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego³. Wydawane w Urzędzie upoważnienia do kontroli nie były w pełni zgodne ze wzorem upoważnienia do kontroli WORD określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie kontroli WORD, gdyż nie zawierały okrągłej pieczęci organu je wydającego.

Marszałek wywiązywał się z obowiązku przeprowadzania analiz bieżących w zakresie składanych skarg na działalność egzaminacyjną WORD oraz kwartalnych w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku. Corocznie zatwierdzał również, przesyłane przez nadzorowane WORD, programy trzydniowych warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów kandydatów na kierowców.

Prowadzona przez Marszałka ewidencja egzaminatorów zawierała informacje określone w art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami⁴, za wyjątkiem danych dotyczących dat i miejsc urodzenia egzaminatorów. Podstawą wpisów do niej oraz jej aktualizacji były dokumenty potwierdzające spełnianie przez wnioskujących obowiązujących wymagań. Ujęte w niej dane dotyczące: adresów zamieszkania, dat uzyskania uprawnień, a także dat ważności legitymacji, nie w każdym przypadku były aktualne i prawidłowe.

W Urzędzie nie weryfikowano w sposób kompleksowy spełniania wymogu zapewnienia rękojmi należytego wykonywania obowiązków w stosunku do osób ubiegających się oraz posiadających uprawnienia egzaminatora (art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami). W ogóle nie weryfikowano w tym zakresie osób ubiegających się o wpis do ewidencji egzaminatorów, natomiast weryfikacja egzaminatorów wpisanych do ewidencji odbywała się jedynie poprzez ocenę ich pracy dokonywaną w czasie kontroli WORD oraz na podstawie analizy złożonych skarg. W obu przypadkach nie korzystano z uprawnienia do uzyskania od Policji informacji o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1325 – dalej: rozporządzenie w sprawie kontroli WORD.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1212 ze zm. – dalej: ustawa o kierujących pojazdami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu oraz regulaminem wewnętrznym Departamentu Infrastruktury, zadania w zakresie: nadzoru nad działalnością WORD (w: Koninie, Kaliszu, Lesznie, Pile i Poznaniu)⁶, prowadzenia ewidencji egzaminatorów kandydatów na kierowców oraz nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, wykonywał Oddział Ruchu Drogowego (dalej: Oddział) w Departamencie Infrastruktury. W kontrolowanym okresie, w Oddziale zatrudniony był kierownik oraz trzech pracowników merytorycznych. Zadania przypisane Oddziałowi zostały odzwierciedlone w zakresach czynności jego pracowników.

(akta kontroli str. 303-337, 343-368)

1.2. W każdym półroczu 2018, 2019 i 2021 r., pracownicy Oddziału, przeprowadzili pięć kontroli WORD⁷ (w każdym WORD po jednej), co było zgodne z wymogiem zawartym w art. 69 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami. Wymogu tego nie spełniono natomiast w 2020 r., gdyż w jego I półroczu nie przeprowadzono kontroli w WORD w Kaliszu, Koninie i Poznaniu, a w II półroczu w WORD w Lesznie.

(akta kontroli str. 599-611)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że kontroli tych nie przeprowadzono ze względu na ogłoszenie stanu epidemii COVID-19. Kierownik wskazał, że zgodnie z zarządzeniami Marszałka nr: 15/2020, 22/2020, 29/2020 oraz 35/2020 odwołane zostały w tamtym czasie: wszystkie krajowe i zagraniczne wyjazdy służbowe, szkolenia oraz kontrole zewnętrzne. Zgodnie natomiast z zarządzeniami Marszałka nr 71/2020 i 75/2020 od października 2020 r. wprowadzono możliwość wykonywania pracy zdalnej w taki sposób, że 50% składu osobowego danego departamentu świadczyło pracę zdalną w tygodniowym okresie (poza miejscem jej stałego wykonywania), a pozostali pracownicy - w siedzibie pracodawcy. Powyższe okoliczności, jak zastrzegł Kierownik, uniemożliwiły przeprowadzenie w 2020 r. kontroli we wszystkich WORD z wymaganą częstotliwością, tj. co najmniej raz na pół roku.

(akta kontroli str. 222)

Łącznie, w latach 2018-2021 (do 30 września 2021 r.), przeprowadzono 30 kontroli problemowych oraz pięć kontroli kompleksowych (po jednej w każdym WORD). Kontrole kompleksowe planowano w taki sposób, aby każdy ośrodek podlegał kontroli kompleksowej co najmniej raz na 3 lata. W kontrolowanym okresie nie przeprowadzano kontroli doraźnych. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że nie było takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 262, 599-611)

1.3. W czynnościach kontrolnych uczestniczyli wszyscy pracownicy Oddziału, najczęściej w zespołach 3-4 osobowych. Każdy pracownik posiadał kilkuletnie doświadczenie kontrolerskie, a dwóch posiadało również uprawnienia

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Żaden WORD nie posiadał jednostek terenowych.

⁷ Od 1 stycznia do 30 września 2021 r. przeprowadzono siedem kontroli.

egzaminatorskie. W Urzędzie nie opracowano odrębnej procedury przeprowadzania i dokumentowania kontroli WORD. Bazowano w tym zakresie na rozporządzeniach ministerialnych⁸, a w sprawach w nich nieuregulowanych kierowano się zapisami regulaminu kontroli⁹.

(akta kontroli str. 343-378)

Upoważnienia do kontroli WORD wydawane były przez dyrektora Departamentu Kontroli na wniosek dyrektora Departamentu Infrastruktury. Nie były one w pełni zgodne ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie kontroli WORD, gdyż nie zawierały okrągłej pieczęci organu wydającego upoważnienie, co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 296-298, 786-787)

W wyniku analizy dokumentacji pokontrolnej 10 kontroli problemowych (po dwie z każdego WORD) stwierdzono, że w ich trakcie badano:

- a) prawidłowość przeprowadzania części teoretycznej, w szczególności:
  - sprawdzanie tożsamości osób egzaminowanych,
  - uruchamianie komputerowego urządzenia egzaminacyjnego,
  - przebieg części teoretycznej egzaminu państwowego;
- b) prawidłowości przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych na placu manewrowym i w ruchu drogowym, w szczególności:
  - sprawdzanie tożsamości osób egzaminowanych,
  - sprawdzenie przez egzaminatora działania urządzenia rejestrującego przebieg części praktycznej egzaminu państwowego,
  - przebieg części praktycznej egzaminu państwowego,
  - przebieg pracy egzaminatorów na podstawie zarejestrowanych egzaminów praktycznych przez urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.

(akta kontroli str. 710-780)

W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji dotyczącej pięciu kontroli kompleksowych (po jednej z każdego WORD) stwierdzono, że w ich trakcie również sprawdzano prawidłowość przeprowadzania części teoretycznej i praktycznej egzaminów w sposób adekwatny do opisanego powyżej oraz dodatkowo:

- a) spełnianie wszystkich warunków niezbędnych do przeprowadzenia egzaminów państwowych, w szczególności:
  - wyposażenie sali egzaminacyjnej i stanowisk do przeprowadzania egzaminów,
  - sprawność komputerowych urządzeń na stanowiskach zdających i egzaminatora,
  - lokalizację placu manewrowego,
  - wyposażenie placu manewrowego i stanowisk do przeprowadzania egzaminów,
  - wyposażenie Biura Obsługi Klienta,
  - sprawność systemu teleinformatycznego umożliwiającego obsługę osób,
  - stan techniczny pojazdów egzaminacyjnych i urządzeń do rejestrowania obrazu i dźwięku,
  - wyposażenie niezbędne do przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych,

---

⁸ Tj. w rozporządzeniu w sprawie kontroli WORD oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. z 2019 r. poz. 1206 ze zm.), w skrócie: rozporządzenie w sprawie egzaminowania.

⁹ Przyjętego uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 6047/018 z dnia 25 października 2018 r. w sprawie: ustalenia Regulaminu Kontroli wykonywanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.

- lokalizację i organizację stanowiska losowania części praktycznej egzaminów państwowych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego SI WORD;
- b) prawidłowość prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych, w szczególności:
  - sposób pobierania informacji zawartej w systemie teleinformatycznym PKK,
  - wyznaczanie terminu egzaminu państwowego kandydatom na kierowców i kierowcom,
  - zatwierdzanie protokołu egzaminacyjnego przez dyrektora WORD,
  - przechowywanie dokumentacji egzaminacyjnej – protokołów egzaminacyjnych, planów egzaminów oraz listy osób zakwalifikowanych na egzamin,
  - wypełnianie dokumentacji egzaminacyjnej przez egzaminatora – listy osób zakwalifikowanych na egzamin, arkusz z przeprowadzonego egzaminu praktycznego, wprowadzanie wyników egzaminu do profilu kandydata na kierowcę PKK, opisanie przyczyny przerwania lub nieprzeprowadzenia egzaminu państwowego;
  - sposób przekazywania dokumentacji egzaminacyjnej po egzaminie;
- c) spełnienie przez egzaminatorów przeprowadzających egzaminy państwowe niezbędnych wymagań, w szczególności:
  - ważność orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem wystawionych przez uprawnionych lekarzy i psychologów oraz legitymacji egzaminatorów,
  - składanie niezbędnych oświadczeń majątkowych oraz związanych z zatrudnieniem egzaminatorów w innych jednostkach, szkoleń kandydatów na kierowców i powiązań z instruktorami i ośrodkami szkolenia kierowców,
  - nadawanie indywidualnych kluczy i haseł do danych informatycznych,
  - coroczne uczestnictwo egzaminatorów w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- d) pozostałą działalność ośrodka związaną z przeprowadzaniem egzaminów państwowych, a w szczególności prowadzenie przez dyrektora WORD rejestru skarg oraz ich rozpatrywanie.

Prawidłowość powyższych zagadnień weryfikowano na podstawie udostępnionej przez WORD dokumentacji, z której sporządzano kopie i zestawienia oraz w trakcie prowadzonych oględzin: sali egzaminacyjnej, placu manewrowego, Biura Obsługi Klienta, pojazdów egzaminacyjnych i ich wyposażenia, pomieszczenia do losowania części praktycznej egzaminów, systemu teleinformatycznego, części teoretycznej egzaminów państwowych, części praktycznej egzaminów państwowych oraz nagrań części praktycznej egzaminów państwowych. W przedmiotowych kontrolach nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 599-613, 781-898)

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że Marszałek ma prawo do oceny postawy egzaminatora na egzaminie. W przypadku gdy egzamin jest prowadzony niezgodnie z przepisami, Marszałek może przerwać egzamin na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami. Może również unieważnić egzamin stosownie do art. 72 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Dyrektor wskazała natomiast, że Marszałek nie ma uprawnień do zweryfikowania wiedzy i umiejętności egzaminatora, gdyż zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 10 ustawy, Marszałek kieruje na egzamin egzaminatora skreślonego z ewidencji egzaminatorów.

(akta kontroli str. 899-915)

1.4. W latach 2018-2021 nie wystąpiły przypadki zawieszenia przez Marszałka przeprowadzania egzaminów państwowych w nadzorowanych WORD, z przyczyn wymienionych w art. 70 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 916)

1.5. W kontrolowanym okresie Marszałek wydał łącznie 15 decyzji administracyjnych dotyczących unieważnienia egzaminów państwowych¹⁰ z uwagi na to, że egzamin był przeprowadzony niezgodnie z przepisami, a ujawnione nieprawidłowości miały wpływ na jego wynik (art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami), z czego w:

- a) 2018 r. wydano pięć takich decyzji, wszystkie z urzędu. Przyczyną unieważnienia egzaminów były okoliczności, w których egzaminator:
- dokonał nieprawidłowej oceny kilku zdań egzaminacyjnych i nie poinformował zdającej, że zdania te wykonała nieprawidłowo¹¹,
  - dokonał nieprawidłowej oceny pierwszej próby wykonania przez egzaminowaną zdania na placu manewrowym („Ruszanie z miejsca do przodu na wzniesieniu”)¹²,
  - błędnie ocenił, że zdający nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu¹³,
  - zbyt późno wydał polecenie skrętu w prawo¹⁴,
  - błędnie ocenił, że egzaminowana nie zastosowała się do znaku i utrudniła ruch na skrzyżowaniu¹⁵;
- b) 2019 r. wydano cztery takie decyzje, wszystkie z urzędu. Przyczyną unieważnienia egzaminów były okoliczności, w których egzaminator:
- nie sprawdził prawidłowości ustawienia kamery rejestrującej obraz w konsekwencji czego na nagraniu z przebiegu egzaminu kamera nie zarejestrowała obrazu z przodu pojazdu lecz obraz z prawego boku pojazdu¹⁶,
  - dokonał nieprawidłowej oceny zadania („Sprawdzenie poziomu płynu chłodzącego i sprawdzenie działania świateł pozycyjnych/postojowych”) na placu manewrowym poprzez skrócenie czasu na wykonanie tego zadania¹⁷,
  - wydawał chaotyczne i niezrozumiałe polecenia oraz błędnie ocenił, że zdający wjeżdżając na skrzyżowanie stworzył bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników ruchu drogowego¹⁸,
  - błędnie ocenił wykonanie drugiej próby zadania („Parkowanie prostopadłe”)¹⁹;
- c) 2020 r. wydano trzy takie decyzje, w tym dwie na wniosek dyrektorów WORD oraz jedną z urzędu. Przyczyną unieważnienia egzaminów były okoliczności, w których egzaminator:
- błędnie ocenił wykonanie zadania na placu manewrowym z uwagi na to, że pacholek został przewrócony przez podmuch wiatru, a nie poprzez niewłaściwe wykonanie zadania przez egzaminowaną²⁰,
  - po stwierdzeniu awarii urządzenia nagrywającego w pojeździe udostępnionym przez OSK zaproponował osobie egzaminowanej przeprowadzenie egzaminu pojazdem WORD, co stanowiło naruszenie § 33 pkt 1 rozporządzenia w sprawie egzaminowania²¹,
  - błędnie przyjął, że egzaminowana nie upewniła się przed wjazdem na przejazd kolejowy czy nie zbliżyła się pojazd szynowy²²;

¹⁰ W kontrolowanym okresie wpłynęło 99 skarg na sposób przeprowadzania egzaminów, co szerzej opisano w pkt 1.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹¹ Sprawa nr: DI-V.8041.6.2018 – egzamin praktyczny kat. B.

¹² Sprawa nr: DI-V.8041.17.2018 – egzamin praktyczny kat. B.

¹³ Sprawa nr: DI-V.8041.20.2018 – egzamin praktyczny kat. C+E.

¹⁴ Sprawa nr: DI-V.8041.23.2018 – egzamin praktyczny kat. B.

¹⁵ Sprawa nr: DI-V.8041.30.2018 – egzamin praktyczny kat. B.

¹⁶ Sprawa nr: DI-V.8041.2.2019 – egzamin praktyczny kat. B.

¹⁷ Sprawa nr: DI-V.8041.8.2019 – egzamin praktyczny kat. B.

¹⁸ Sprawa nr: DI-V.8041.13.2019 – egzamin praktyczny kat. B.

¹⁹ Sprawa nr: DI-V.8041.21.2019 – egzamin praktyczny kat. B.

²⁰ Sprawa nr: DI-V.8041.6.2020 – egzamin praktyczny kat. B.

²¹ Sprawa nr: DI-V.8041.18.2020 – egzamin praktyczny kat. B.

²² Sprawa nr: DI-V.8041.24.2020 – egzamin praktyczny kat. B.

d) 2021 r. wydano trzy takie decyzje, wszystkie z urzędu. Przyczyną unieważnienia egzaminów były okoliczności, w których egzaminator:

- błędnie wybrał trasę przejazdu poprzez wybór skrzyżowania, na którym wykonanie zmiany kierunku jazdy w lewo jest niemożliwe bez przejechania przez podwójną ciągłą oraz najechania na wydzielony buspas. Wybór tego skrzyżowania do wykonania zadania zmiany kierunku jazdy w lewo, wymusił na zdającym nieprawidłowe wykonanie zadania²³,
- nie umożliwił zdającemu wykonanie drugiej próby wykonania zadania („Przygotowanie do jazdy, sprawdzenie stanu technicznego podstawowych elementów pojazdu odpowiedzialnych bezpośrednio za bezpieczeństwo jazdy”)²⁴,
- niewłaściwie się zachowywał, a jego zachowanie mogło spowodować zwiększenie stresu i rozproszenie uwagi u osoby egzaminowanej²⁵.

Nie wystąpiły przypadki unieważnienia egzaminów państwowych z uwagi na zaistnienie przesłanki, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami²⁶.

(akta kontroli str. 615-699)

Informacje o wystąpieniu przesłanek skutkujących unieważnieniem egzaminu pozyskiwane były z materiałów dowodowych przekazanych przez nadzorowane WORD, w szczególności z nagrań przebiegu danego egzaminu, stanowisk egzaminatorów w danej sprawie, opisów sytuacji dokonanych przez egzaminatorów nadzorujących, kopii arkuszy przebiegu egzaminów oraz notatek służbowych pracowników WORD (np. informatyków oraz pracowników obsługi technicznej).

Informacje o liczbie unieważnionych egzaminów oraz przyczynach unieważnienia przekazywano Zarządowi Województwa Wielkopolskiego.

(akta kontroli str. 264, 379-429)

1.6. Do Marszałka wpłynęło 99 skarg, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami na sposób przeprowadzania egzaminów, z czego w: 2018 r. – 28²⁷; 2019 r. – 24²⁸; 2020 r. – 24²⁹, 2021 r. (do 30 września) – 23³⁰. Wszystkie skargi zostały przesłane przez dyrektorów WORD w terminie 14 dni od daty ich złożenia wraz z wyjaśnieniami i niezbędną dokumentacją.

Z przeprowadzonych w Urzędzie analiz w zakresie składanych skarg wynika, że głównymi problemami i przyczynami ich składania były:

- niewłaściwe zachowania egzaminatorów,
- niezrozumienie zasad egzaminowania przez zdających,
- nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu pieszym i pojazdom,
- niestosowanie się do sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych pionowych i poziomych,
- niebezpieczne zachowania w stosunku do pojazdów jadących z tyłu (nieuzasadnione gwałtowne hamowanie, zajeżdżanie drogi przy zmianie pasa ruchu).

(akta kontroli str. 385-386, 408, 614, 700-709)

W jednym przypadku, po rozpatrzeniu skargi na egzamin i unieważnieniu egzaminu praktycznego, skierowano dodatkowe pismo do dyrektora WORD w Poznaniu celem

²³ Sprawa nr: DI-V.8041.2.2021 – egzamin praktyczny kat. B.

²⁴ Sprawa nr: DI-V.8041.15.2021 – egzamin praktyczny kat. C+E.

²⁵ Sprawa nr: DI-V.8041.26.2021 – egzamin praktyczny kat. B.

²⁶ Tj. w przypadku poddania egzaminowi osoby, o której mowa w art. 50 ust. 2 tejże ustawy.

²⁷ W 2018 r. przeprowadzono 154 767 egzaminów praktycznych.

²⁸ W 2019 r. przeprowadzono 133 098 egzaminów praktycznych.

²⁹ W 2020 r. przeprowadzono 103 408 egzaminów praktycznych.

³⁰ W 2021 r. złożono 35 skarg na 127 276 przeprowadzonych egzaminów praktycznych.

wyciągnięcia konsekwencji służbowych i podjęcia odpowiednich działań dyscyplinujących wobec jednego z egzaminatorów, który kierował pojazdem egzaminacyjnym z naruszeniem przepisów ruchu drogowego w obecności osoby, która dopiero co otrzymała ocenę negatywną³¹. W odpowiedzi na ww. pismo, dyrektor WORD poinformował Marszałka, że ze wskazanym egzaminatorem przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą oraz zastosowano wobec niego karę upomnienia. Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że skarga na przebieg egzaminu i zachowanie egzaminatora była analizowana w kontekście całokształtu pracy egzaminatora. Na podstawie tej analizy, sprawę niewłaściwego zachowania egzaminatora przekazano do dyrektora WORD celem wyciągnięcia konsekwencji służbowych i podjęcia odpowiednich działań dyscyplinujących. Nie zdecydowano o wykreśleniu egzaminatora z ewidencji w oparciu o przesłankę mówiącą o braku rękami należytego wykonywania obowiązków, ponieważ zachowanie egzaminatora na egzaminie, w szczególności nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego podczas pełnienia obowiązków służbowych, miało charakter incydentalny.

(akta kontroli str. 664-669, 899-915)

W powyższej sprawie, zdaniem NIK, Marszałek dokonał przedwczesnej oceny zapewnienia rękami należytego wykonywania obowiązków przez egzaminatora, gdyż nie wykorzystał wszystkich prawem przewidzianych uprawnień do zweryfikowania tejże przesłanki, co szerzej zostało opisane w obszarze II niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” – nieprawidłowość nr 2.

1.7. Kwartalne analizy w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku przeprowadzał jeden pracownik merytoryczny Oddziału. Porównywał on średnią zdawalność we wszystkich wielkopolskich WORD oraz zdawalność u poszczególnych egzaminatorów zatrudnionych w ośrodkach. Pracownik ten wyjaśnił, że szczególną uwagę zwracał na egzaminatorów, którzy cechowali się najniższą i najwyższą zdawalnością. Praca tych egzaminatorów była następnie weryfikowana w trakcie kontroli w nadzorowanych ośrodkach. Stosowne dane dotyczące zdawalności przekazywane były w cyklach kwartalnych przez nadzorowane ośrodki.

Wyniki przeprowadzonych analiz przedkładano kierownikowi Oddziału oraz dyrektorowi Departamentu Infrastruktury w cyklach kwartalnych.

(akta kontroli str. 262, 430-437)

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że różnice w zdawalności egzaminów praktycznych wynikają, w jej ocenie, przede wszystkim z systemu szkolenia kandydatów na kierowców przez poszczególne ośrodki szkolenia kandydatów. Prawidłowe przygotowanie kandydata na kierowcę do egzaminu państwowego na prawo jazdy, w szczególności sumienne zrealizowanie zakresu szkolenia oraz obowiązkowych jazd skutkuje dobrym wynikiem egzaminu praktycznego. Dyrektor wskazała również, że różnice w zdawalności egzaminów praktycznych kat. B, np. pomiędzy WORD w Kaliszu i WORD w Pile wynikają z większego (o ok. 13%) wykorzystania do egzaminów praktycznych pojazdów podstawionych przez OSK.

(akta kontroli str. 899-902)

Sprawy dotyczące zdawalności omawiano również na naradach dyrektorów wielkopolskich WORD, w których uczestniczył Wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

---

³¹ Egzaminator kilka razy przekroczył dozwoloną prędkość i nie stosował się do wyznaczonych na drodze pasów ruchu barwy żółtej.

Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury wyjaśnił, że Marszałek nie posiadał bezpośredniego dostępu do systemu egzaminacyjnego, w tym do danych dotyczących zdawalności poszczególnych WORD w województwie wielkopolskim oraz WORD w innych województwach.

Kierownik Oddziału dodał, że dane dotyczące zdawalności w innych województwach pozyskiwano z Krajowego Stowarzyszenia Dyrektorów Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego.

(akta kontroli str. 262, 916-925)

1.8. W II półroczu 2021 r. Marszałek podjął współpracę, o której mowa w art. 67 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami z Policją, w zakresie kontroli przeprowadzania praktycznej części egzaminów na prawo jazdy. Wyniki tej współpracy dokumentowano notatkami służbowymi, które dołączono do protokołów z kontroli ośrodków. Kontrole praktycznej części egzaminu z udziałem Policji przeprowadzono w WORD w Lesznie³², Pile³³, Koninie³⁴, Kaliszu³⁵ i Poznaniu³⁶. W ramach tych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że ustawa o kierujących pojazdami nie wskazuje terminów i częstotliwości współpracy z Policją. Wskazała jednocześnie, że pracownicy przeprowadzający kontrole w WORD, w latach 2018-2020, sami sprawdzali stan techniczny pojazdów oraz ich wyposażenie i dokumentację.

(akta kontroli str. 221, 223-229, 899-915)

NIK wskazuje, że kontrole z udziałem Policji przeprowadzono tylko w 2021 r., a liczba skontrolowanych pojazdów należących do WORD była znikoma w porównaniu do liczby przeprowadzanych egzaminów praktycznych w tym roku³⁷.

1.9. Marszałek, stosownie do wymogu zawartego w art. 62 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami, corocznie zatwierdzał programy trzydniowych warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów kandydatów na kierowców, przesyłane przez nadzorowane WORD. Przed zatwierdzeniem programów, pracownicy Oddziału, sprawdzali czy ujęto w nich całą tematykę zajęć teoretycznych i praktycznych warsztatów określoną w § 45 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie egzaminowania. Jeden pracownik Oddziału, z uwagi na posiadane uprawnienia egzaminatorskie, brał corocznie udział w warsztatach prowadzonych przez WORD w Lesznie.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że nad rzeczywistym zakresem prowadzonych zajęć w ramach 3-dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów kontrolę sprawują dyrektorzy poszczególnych WORD.

(akta kontroli str. 473-575, 899-915)

1.10. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK³⁸, informacje o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez kierowców, którzy zdali egzamin

---

³² 18 sierpnia 2021 r. w Lesznie skontrolowano jeden pojazd ciężarowy wraz z przyczepą w czasie egzaminu praktycznego.

³³ 13 września 2021 r. w Pile skontrolowano dwa samochody osobowe w czasie egzaminów praktycznych.

³⁴ 14 października 2021 r. w Koninie skontrolowano dwa samochody osobowe w czasie egzaminów praktycznych.

³⁵ W listopadzie 2021 r. w Kaliszu skontrolowano dwa samochody osobowe w czasie egzaminów praktycznych.

³⁶ 23 listopada 2021 r. w Poznaniu skontrolowano 12 pojazdów w czasie egzaminów praktycznych.

³⁷ W 2021 r. w wielkopolskich WORD przeprowadzono 127 276 egzaminów praktycznych. Z notatek policyjnych wynika, że skontrolowano jedynie 19 pojazdów WORD w czasie przeprowadzania egzaminów praktycznych.

³⁸ Tj. do 9 lutego 2022 r.

w nadzorowanych ośrodkach nie były przekazywane przez administratora centralnej ewidencji kierowców³⁹.

(akta kontroli str. 295)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wydawane w Urzędzie upoważnienia do kontroli WORD nie zawierały okrągłej pieczęci organu wydającego upoważnienie, co było niezgodne ze wzorem upoważnienia do kontroli WORD określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego.

Dyrektor Departamentu Kontroli wyjaśnił, że stosowano ujednolicony wzór upoważnienia wykorzystywany do kontroli wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, gdyż nie we wszystkich przepisach ustawodawca określił wymóg stosowania okrągłej pieczęci organu wydającego upoważnienie do kontroli. Dyrektor wskazał jednak, że z uwagi na to, iż wymóg taki określono w rozporządzeniu w sprawie kontroli WORD, w wydawanych (w przyszłości) upoważnieniach do kontroli WORD, prowadzonych w zakresie prawidłowości przeprowadzania egzaminów państwowych na prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, stosowana będzie okrągła pieczęć organu wydającego upoważnienie.

(akta kontroli str. 296-298, 786-787)

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania Marszałka w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością WORD, w tym nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych, zostały prawidłowo określone w regulaminie organizacyjnym Urzędu oraz w regulaminie wewnętrznym Departamentu Infrastruktury. Właściwie ujęto je również w zakresach czynności pracowników, którym powierzono te zadania. Prawidłowo wyznaczono terminy i kolejność kontroli w nadzorowanych WORD, a odstępstwa w tym zakresie występowały jedynie w 2020 r. i spowodowane były wprowadzonymi ograniczeniami w następstwie epidemii COVID-19. Czynności kontrolne w WORD dokumentowano w sposób rzetelny. Zakres przeprowadzonych kontroli, zarówno problemowych jak i kompleksowych, był zgodny z zakresem kontroli określonym w rozporządzeniu w sprawie kontroli WORD. Ponadto wydawane w Urzędzie upoważnienia do kontroli nie były w pełni zgodne ze wzorem upoważnienia do kontroli WORD określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie kontroli WORD, gdyż nie zawierały okrągłej pieczęci organu je wydającego.

Marszałek wywiązywał się z obowiązku przeprowadzania analiz bieżących w zakresie składanych skarg na działalność egzaminacyjną WORD oraz kwartalnych w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku. Corocznie zatwierdzał również, przesyłane przez nadzorowane WORD, programy trzydniowych warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów kandydatów na kierowców.

OBSZAR

2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Prowadzona w Urzędzie ewidencja egzaminatorów województwa wielkopolskiego (dalej: ewidencja egzaminatorów) zawierała dane określone w art. 58 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami⁴⁰, za wyjątkiem informacji o dacie

³⁹ Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 957), przepisu art. 67 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami nie stosuje się do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających przekazywanie danych na zasadach określonych w art. 100a-100aq ustawy Prawo o ruchu drogowym.

⁴⁰ Tj. numer ewidencyjny; imię i nazwisko; PESEL; adres zamieszkania; rodzaje uprawnień wynikające z ukończenia kursu kwalifikacyjnego złożonego z wynikiem pozytywnym egzaminu oraz posiadanego prawa

i miejscu urodzenia (art. 58 ust. 3 pkt 2a ustawy o kierujących pojazdami), o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Wpisów do ewidencji egzaminatorów dokonywano na podstawie dokumentów potwierdzających spełnienie przez wnioskujących wymagań określonych w art. 58 ust. 1 pkt 1-9 ustawy o kierujących pojazdami⁴¹. Spełnienie wymagań w zakresie braku skazania za przestępstwa wymienione w art. 58 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami⁴² sprawdzano corocznie poprzez zapytania⁴³ o karalność do Ministerstwa Sprawiedliwości. Pracownik Oddziału Ruchu Drogowego (dalej: Oddział)⁴⁴ wyjaśnił, że nie zobowiązano dyrektorów WORD-ów do powiadamiania o toczących się postępowaniach karnych, ponieważ wymiana takich informacji pomiędzy dyrektorami a Urzędem prowadzona była na bieżąco.

W zakresie wymogu zapewnienia rękami należytego wykonywania obowiązków przez egzaminatorów (art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami), pracownik Oddziału wyjaśnił, że wymóg ten weryfikowano w trakcie przeprowadzania kontroli problemowych w WORD-ach oraz przy analizie skarg wpływających do Urzędu. Wymogu rękami nie weryfikowano natomiast w stosunku do osób ubiegających się o wpis do ewidencji egzaminatorów. W obu przypadkach nie korzystano również z uprawnienia do uzyskania od Policji informacji o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego – co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Dodatkowo, w ewidencji egzaminatorów odnotowywano informacje o: dacie i zakresie odbytych przez egzaminatorów obowiązkowych szkoleń; ważności badań lekarskich i psychologicznych, wszczynanych postępowaniach administracyjnych oraz o ich rozstrzygnięciach⁴⁵.

(akta kontroli str. 5-100, 189, 215-220, 899-915)

Szczegółowe badanie dokumentacji będącej podstawą do wpisów dla 79⁴⁶ egzaminatorów ze 179 wpisanych do ewidencji (44%), wykazało, że:

- wpisów do ewidencji egzaminatorów dokonywano na podstawie dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań przez wnioskujących, określonych w art. 58 ust. 1 pkt 1-9 ustawy o kierujących pojazdami,
- przedkładane orzeczenia lekarskie i psychologiczne w każdym przypadku były wystawiane w prawidłowym, obowiązującym po wejściu w życie ustawy o kierujących pojazdami zakresie, tj. pod kątem przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku egzaminatora,
- wysyłano zapytania o karalność do Ministerstwa Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 101-105)

---

jazdy, w zakresie których może przeprowadzać egzamin, a także daty ich uzyskania; nazwę i adres wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym jest on zatrudniony; datę ważności legitymacji.

⁴¹ Tj. na podstawie: dyplomów ukończenia szkół; dokumentu prawo jazdy; zaświadczeń o ukończeniu kursu dla kandydatów na egzaminatorów oraz o posiadaniu kwalifikacji do egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami; orzeczeń lekarskich i psychologicznych; uzyskanych od Ministerstwa Sprawiedliwości Krajowego Rejestru Sądowego odpowiedzi w zakresie karalności. Dokumenty te znajdują się teczkach prowadzonych odrębnie dla każdego z egzaminatorów.

⁴² Tj.: nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za: a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka, e) przestępstwo umyślne przeciwko życiu i zdrowiu lub f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

⁴³ W stosunku do każdego egzaminatora.

⁴⁴ W Oddziale zadanie związane z prowadzeniem ewidencji egzaminatorów przypisane zostało jednemu pracownikowi.

⁴⁵ Podawano datę wydania decyzji umorzeniowej postępowanie lub decyzji skreślającej egzaminatora z ewidencji.

⁴⁶ 14 z WORD w Poznaniu, 14 z WORD w Kaliszu, 10 z WORD w Koninie, 12 z WORD w Lesznie, 10 z WORD w Pile, 11 zatrudnionych w WORD-ach poza województwem wielkopolskim oraz ośmiu wykreślonych z ewidencji egzaminatorów w 2021 r.

2.2. W Urzędzie nie wdrożono procedur obejmujących kontrolę realizowania przez egzaminatorów obowiązków w zakresie:

- niezwłocznego, najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania swoich obowiązków, przekazywania informacji o nazwie i adresie WORD, w których egzaminator został zatrudniony,
- przekazywania (najpóźniej w terminie 14 dni) informacji o zmianie danych, m.in. dotyczących adresu zamieszkania oraz poszczególnych rodzajów uprawnień dotyczących możliwości prowadzenia egzaminu wraz z datą ich uzyskania.

Jak wyjaśnił pracownik Oddziału, ustawodawca zobowiązał egzaminatorów do przekazywania informacji o zatrudnieniu w WORD, ale nie nałożył na nich żadnych sankcji, aby można było od nich wymagać takich danych. Dodał również, że kategorie uprawnień do egzaminowania wynikają z zaświadczeń wydawanych przez Komisję Weryfikacyjną do sprawdzenia kwalifikacji kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów ubiegających się o uprawnienia do kierowania tramwajem a nie z informacji uzyskanych od egzaminatorów.

Pomimo braku procedur regulujących powyższe kwestie, w 2013 r. wystosowano do wszystkich egzaminatorów pismo informujące o ich obowiązkach związanych z przekazywaniem Marszałkowi danych dotyczących: miejsca zatrudnienia (najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania swoich obowiązków); zmian danych, o których mowa w art. 58 ust. 3 pkt 2-5 ustawy o kierujących pojazdami (w terminie 14 dni od dnia ich zmiany); uczestnictwa w corocznych warsztatach (w terminie do 7 stycznia za poprzedni rok).

Do Urzędu od egzaminatorów jak i z WORD-ów wpływały zawiadomienia dotyczące powyższych informacji zgodnie z art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami, co umożliwiało bieżące prowadzenie ewidencji egzaminatorów. Nadto, weryfikacja informacji w zakresie zatrudnienia egzaminatorów odbywała się na podstawie sporządzanych przez WORD-y kwartalnych „Zestawień zdawalności WORD”, w których wykazywano aktualnie zatrudnionych egzaminatorów.

(akta kontroli str. 177-178, 181-182, 189-214)

Analiza porównawcza danych⁴⁷ posiadanych przez Urząd z danymi otrzymanymi przez WORD-y w zakresie: adresu zamieszkania, rodzajów posiadanych uprawnień i daty ich uzyskania, a także daty ważności legitymacji, wykazała, że w pojedynczych przypadkach dane te nie były tożsame – o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 61-73, 106-145)

W Urzędzie nie stwierdzono przypadków zatrudnienia egzaminatorów w więcej niż jednym WORD. Natomiast według stanu na 9 grudnia 2021 r., 15 egzaminatorów wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Marszałka, zatrudnionych było wyłącznie w WORD-ach poza województwem wielkopolskim⁴⁸.

(akta kontroli str. 61-73, 215-220)

Szczegółowa kontrola danych egzaminatorów zatrudnionych w WORD w Pile⁴⁹ wykazała, że: nie byli skazani za przestępstwa wymienione w art. 58 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami; posiadali ważne orzeczenia lekarskie i psychologiczne; nie prowadzili egzaminu państwowego dla osób w sytuacjach określonych w art. 57 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 146-147)

⁴⁷ Dla wszystkich egzaminatorów umieszczonych na 9 grudnia 2021 r. w ewidencji egzaminatorów.

⁴⁸ Tj.: w województwach: dolnośląskim dziewięciu egzaminatorów., kujawsko-pomorskim jeden egzaminator., łódzkim czterech egzaminatorów, pomorskim jeden egzaminator.

⁴⁹ Kontrolą w tym zakresie objęto dokumentację jednego WORD – w Pile.

2.3. W ewidencji egzaminatorów umieszczano informacje w zakresie skreśleń egzaminatorów⁵⁰.

(akta kontroli str. 61-73, 169-176)

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie wydano decyzji o skreśleniu egzaminatora z ewidencji egzaminatorów z uwagi na rażące naruszenie przepisów, tj. decyzji wydawanych na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami.

Pracownik odpowiedzialny za prowadzenie ewidencji egzaminatorów wyjaśnił, że egzaminator składający wniosek o wpis do ewidencji (również egzaminator zmieniający adres zamieszkania z innego województwa) wraz z wymaganymi dokumentami określonymi w art. 58 ustawy o kierujących pojazdami, przedkłada decyzję właściwego marszałka województwa o wykreśleniu go z poprzedniej ewidencji. Dodał także, że ustawodawca nie określił czy sąsiadujące województwa mają być powiadamiane o decyzjach skreślających egzaminatorów z ewidencji. Ponadto podał, że egzaminator składając do Marszałka stosowne dokumenty o wpis do ewidencji egzaminatorów wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych tylko w tym Urzędzie.

(akta kontroli str.189)

Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury wyjaśnił, że brak możliwości współpracy Marszałka z administratorem centralnej ewidencji kierowców w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnianych przez kierowców, którzy zdali egzamin w danym WORD oraz byli egzaminowani przez danego egzaminatora nie wpływał na sprawowanie nadzoru nad sprawdzaniem kwalifikacji i przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

(akta kontroli str. 916-927)

2.4. Marszałek, w latach 2018 – 2021 (do 30 września) skreślił łącznie z ewidencji 33 egzaminatorów, z czego sześciu w 2018 r., dziewięciu w 2019 r., siedmiu w 2020 r. i 11 do 30 września 2021 r. Przyczynami wykreśleń były:

- śmierć egzaminatora (art. 71 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami) w trzech przypadkach⁵¹,
- niespełnienie co najmniej jednego z wymagań określonych w art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami w 13 przypadkach⁵²,
- nieprzedłożenie zaświadczenia o udziale w warsztatach (art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami) w 17 przypadkach⁵³. Przy czym w przypadku sześciu egzaminatorów (czterech w 2019 r. i dwóch w 2021 r.) wykreślono wyłącznie określone kategorie egzaminowania, w związku z § 45 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z 24 lutego 2016 r.⁵⁴

(akta kontroli str.148, 169-176)

Analiza dokumentacji dotyczącej kontroli wszystkich nadzorowanych WORD, przeprowadzonych w latach 2018 – 2021 wykazała, że w toku tych kontroli nie stwierdzono przypadków wskazujących na wystąpienie przesłanek do skreślenia egzaminatora z ewidencji, określonych w art. 71 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami.

(akta kontroli str. 710-898)

⁵⁰ Kolumna: „Decyzja skreśl. z ewid.”.

⁵¹ Po jednym przypadku w: 2018 r., 2020 r. i 2021 r. (do 30 września).

⁵² Trzy przypadki w 2018 r., po cztery w 2019 r. i w 2020 r. oraz dwa w 2021 r. (do 30 września).

⁵³ Dwa przypadki w 2018 r., pięć w 2019 r., dwa w 2020 r. oraz osiem w 2021 r. (do 30 września).

⁵⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. z 2016 r. poz. 232, ze zm.) – uchyl. z dniem 1 lipca 2019 r.

W kontrolowanym okresie sprawdzano realizację obowiązku określonego w art. 63 ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami, tj. przedłożenia przez egzaminatorów w terminie do 7 stycznia następnego roku zaświadczeń potwierdzających uczestnictwo w trzydniowych warsztatach doskonalenia zawodowego.

Badanie ewidencji pod kątem informacji o odbyciu powyższych warsztatów, jak i szczegółowa analiza całości dokumentacji dla 79 egzaminatorów wykazały, że Urząd był w posiadaniu zaświadczeń potwierdzających ich udział w corocznych warsztatach doskonalenia zawodowego.

(akta kontroli str. 61-73, 160-161, 180, 185)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ewidencji egzaminatorów województwa wielkopolskiego nie umieszczano danych dotyczących daty i miejsca urodzenia egzaminatora, co było niezgodne z art. 58 ust. 3 pkt 2a ustawy o kierujących pojazdami.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że daty i miejsca urodzenia egzaminatorów zostały wprowadzone do osobnej karty ewidencji od 2018 r. do 2021 r.⁵⁵ Dodała, że ewidencja egzaminatorów za 2021 r. (przed zatwierdzeniem przez Marszałka) zostanie uzupełniona o brakujące dane.

NIK wskazuje, że art. 58 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami wprost wskazuje jakie dane powinna zawierać ewidencja egzaminatorów prowadzona przez Marszałka. Ustawa ta nie przewiduje prowadzenia osobnej karty ewidencyjnej, w której umieszcza się pozostałe dane, np. datę i miejsce urodzenia egzaminatora.

(akta kontroli str. 5-100, 215-220)

2. W Urzędzie nie weryfikowano w sposób kompleksowy spełnienia wymogu zapewnienia rękojmi należytego wykonywania obowiązków w stosunku do osób ubiegających się oraz posiadających uprawnienia egzaminatora (art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami). W ogóle nie weryfikowano w tym zakresie osób ubiegających się o wpis do ewidencji egzaminatorów, natomiast weryfikacja egzaminatorów wpisanych do ewidencji odbywała się jedynie poprzez ocenę ich pracy, dokonywaną w czasie kontroli WORD oraz na podstawie analizy złożonych skarg. W obu przypadkach nie korzystano, pomimo takich możliwości, z uprawnienia do uzyskania od Policji informacji o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego⁵⁶. Zgodnie z tym przepisem – informacja o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego udzielana jest przez Policję marszałkom województwa w stosunku do osób ubiegających się lub posiadających uprawnienia egzaminatora.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że z powyższego uprawnienia korzystano do 2008 r. Natomiast po roku 2008 uznano, że popełnienie wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji stwierdzone jest mandatem karnym, czyli nie wypełnia przesłanek art. 58 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami, który jednoznacznie określa: „nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za: (od lit. a do lit. f)”. Dodała, że Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku

⁵⁵ W toku prowadzonych czynności kontrolnych kontrolującym przedłożono niniejszą kartę.

⁵⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 488. Z dniem 4 czerwca 2018 r. przedmiotowe rozporządzenie utraciło moc na skutek utraty mocy obowiązującej podstawy prawnej, zgodnie z art. 125 pkt 13 i pkt 16 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, jednakże zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 957), przepisy tego rozporządzenia stosuje się do dnia wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających wprowadzenie, przekazywanie, gromadzenie i udostępnianie z centralnej ewidencji kierowców, danych o naruszeniach, o których mowa w art. 130 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

sygn. akt II GSK 978/20 z dnia 1 grudnia 2020 r. stwierdził, że cyt.: „...Do przesłanek pozytywnych, warunkujących wpis do ewidencji, należy m.in. rękojmia należytego wykonywania obowiązków egzaminatora (art. 58 ust. 1 pkt 8). W art. 58 ust. 1 pkt 9 określona została przesłanka negatywna w postaci prawomocnego wyroku sądu za przestępstwa enumeratywnie wyliczone w tym przepisie (lit. a-f), w szczególności przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Zestawienie tych regulacji nie pozostawia żadnych wątpliwości, że popełnienie wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji stwierdzone mandatem karnym nie stanowi przesłanki odmowy wpisu do ewidencji egzaminatorów w zakresie prawa jazdy”. Dyrektor dodała również, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi sygn. akt III SA/Łd485/20 z dnia 27 sierpnia 2020 r. w swoim uzasadnieniu podkreślił, że cyt.: „...Wynikająca z art. 2 Konstytucji RP zasada proporcjonalności wymaga, aby przy stosowaniu wykładni przepisów prawa wyważać surowość sankcji z wagą popełnionych naruszeń, co niewątpliwie powinno znaleźć zastosowanie przy dokonywaniu wykładni nieostrej, ocennej przesłanki z art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy”. Dyrektor wskazała ponadto, że takie samo stanowisko podtrzymuje Marszałek, tj. wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji stwierdzone mandatem karnym nie jest wyrokiem sądu, w związku z powyższym nie występuje do Policji o uzyskanie informacji o egzaminatorach.

NIK, nie negując słuszności argumentacji przedstawionej w powołanych wyżej wyrokach sądów administracyjnych wskazuje, że zgodnie z nadal obowiązującymi przepisami prawa, marszałek województwa posiada uprawnienia służące weryfikacji wymogu rękojmi należytego wykonywania obowiązków przez osoby ubiegające się lub posiadające uprawnienia egzaminatora, m.in. poprzez uzyskiwanie od Policji informacji o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Potwierdzenie tego znajduje się także w dalszej części przywołanego powyżej wyroku NSA, w którym wskazano, że cyt.: „Okoliczność ta (wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji stwierdzone mandatem karnym) może natomiast i powinna być uwzględniana przy ocenie spełnienia przesłanki rękojmi należytego wykonywania obowiązków, przewidzianej w art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami”. Sąd zaznaczył również, że cyt.: „Nie jest to jednak jedyna okoliczność, która ma znaczenie z punktu widzenia tej przesłanki”.

Ponadto, zdaniem NIK, przyjęta praktyka niesporządzania stosownych zapytań do Policji, potencjalnie mogła mieć wpływ na prawidłowość podjętych działań nadzorczych w zakresie rozpatrzenia jednej ze skarg dotyczącej niewłaściwego zachowania egzaminatora tuż po przerwaniu egzaminu praktycznego - poprzez kierowanie pojazdem egzaminacyjnym z naruszeniem przepisów ruchu drogowego (o czym mowa była w pkt 1.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Co prawda, w sprawie tej, wobec egzaminatora wyciągnięto konsekwencje i podjęto działania dyscyplinujące, jednakże podstawą ich wymierzenia była wyłącznie wiedza nt. przestrzegania przepisów ruchu drogowego podczas pełnienia obowiązków służbowych. Nie sprawdzono natomiast czy podobne sytuacje wystąpiły również poza służbą. Gdyby okazało się, że egzaminator ten dopuszczał się również naruszeń przepisów ruchu drogowego w innych sytuacjach, to niewykluczone, iż w świetle tej i innych okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, Marszałek miałby podstawę do podjęcia decyzji o wykreśleniu tego egzaminatora z ewidencji egzaminatorów w oparciu o art. 71 ust. 1 pkt. 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami.

W sprawach takich jak wyżej oraz innych analogicznych, zdaniem NIK, do oceny spełnienia wymogu rękojmi należytego wykonywania obowiązków niezbędne jest posiadanie przez Marszałka pełnej wiedzy dotyczącej przypadków

nieprzestrzegania przez egzaminatorów przepisów ruchu drogowego zarówno w trakcie służby, jak i poza nią.

(akta kontroli str. 668-669, 899-915)

3. Analiza porównawcza danych⁵⁷ zawartych w prowadzonej przez Marszałka ewidencji egzaminatorów obejmującej 179 egzaminatorów, z dokumentami źródłowymi⁵⁸ oraz informacjami otrzymanymi od WORD-ów wykazała rozbieżności w zakresie: adresu zamieszkania w stosunku do ośmiu egzaminatorów⁵⁹, dat ważności legitymacji dla pięciu egzaminatorów⁶⁰, a także dat uzyskania uprawnień w stosunku do czterech z nich⁶¹.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury wyjaśniła, że:

- w pięciu przypadkach egzaminator korzysta z dwóch adresów, w dwóch przypadkach w ewidencji egzaminatorów wskazano adres do korespondencji a w jednym wpisano błędny adres zamieszkania,
- wpisanie błędnych dat ważności legitymacji do ewidencji egzaminatorów było skutkiem omyłek pisarskich. Dodała, że w poszczególnych teczkach egzaminatorów znajdują się kserokopie legitymacji służbowych z aktualnymi datami ich ważności,
- daty uzyskania uprawnień przez egzaminatorów wynikały z faktu, że w ewidencji egzaminatorów umieszczano daty wydawanych przez Marszałka zaświadczeń, a nie daty wynikające z zaświadczeń o posiadaniu kwalifikacji wydawanych przez komisję weryfikacyjną.

NIK wskazuje, że z art. 58 ust. 3 pkt 4 ustawy o kierujących pojazdami wprost wynika jakiego rodzaju adres umieszcza się w ewidencji egzaminatorów – chodzi o adres zamieszkania. Jednocześnie Kodeks cywilny⁶² (art. 25) określa co należy rozumieć pod pojęciem miejsce zamieszkania – dla osoby fizycznej jest to miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Z kolei, art. 28 Kodeksu cywilnego wskazuje, że można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

(akta kontroli str. 61-73, 106-145, 149-168, 215-220)

OCENA CZĄSTKOWA

Prowadzona przez Marszałka ewidencja egzaminatorów zawierała informacje określone w art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, za wyjątkiem danych dotyczących dat i miejsc ich urodzenia. Podstawą wpisów do ewidencji oraz ich aktualizacji były dokumenty potwierdzające spełnianie przez wnioskujących wymagań. Ujęte w niej dane dotyczące: adresu zamieszkania, dat uzyskania uprawnień, a także dat ważności legitymacji, nie w każdym przypadku były aktualne i prawidłowe.

W Urzędzie nie weryfikowano w sposób kompleksowy spełniania wymogu zapewnienia rękami należytego wykonywania obowiązków w stosunku do osób ubiegających się oraz posiadających uprawnienia egzaminatora (art. 58 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami). W ogóle nie weryfikowano w tym zakresie osób ubiegających się o wpis do ewidencji egzaminatorów, natomiast weryfikacja egzaminatorów wpisanych do ewidencji odbywała się jedynie poprzez ocenę ich pracy dokonywaną w czasie kontroli WORD oraz na podstawie analizy złożonych skarg. W obu przypadkach nie korzystano, pomimo takich możliwości, z uprawnienia do uzyskania od Policji informacji o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.

⁵⁷ Według stanu na 9 grudnia 2021 r.

⁵⁸ Dokumenty będące podstawą wpisów do ewidencji egzaminatorów.

⁵⁹ tj. o numerach ewidencyjnych: P-001, P-171, P-196, P-243, P-298, P-318, P-332 oraz P-382.

⁶⁰ tj. o numerach ewidencyjnych: P-024, P-147, P-223, P-242, P-372.

⁶¹ tj. o numerach ewidencyjnych: P-197, P-206, P-213, P-221.

⁶² Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

- 1) stosowanie na upoważnieniach do kontroli WORD okrągłej pieczęci organu wydającego upoważnienie,
- 2) prowadzenie ewidencji egzaminatorów zawierającej aktualne, prawidłowe i kompletne dane,
- 3) występowanie do Policji o informacje o wpisach do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego celem weryfikowania spełniania wymogu zapewnienia rękopisami należytego wykonywania obowiązków w stosunku do osób ubiegających się oraz posiadających uprawnienia egzaminatora.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 17 lutego 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor
z up.

specjalista kontroli państwowej

p.o. wicedyrektora Delegatury

